

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad dodržiavaním ustanovení zákona č. 319/2013 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov na trh a ich používaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „biocídny zákon“) uskutočnila aj v druhej polovici roka 2024 kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie povinností pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov.

Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 528/2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní v platnom znení (ďalej len „nariadenie č. 528/2012“) definuje biocídne výrobky (ďalej len „BV“) ako akúkoľvek látku alebo zmes, ktorá pozostáva, obsahuje, alebo vytvára jednu alebo viacero účinných látok s úmyslom zničiť, odradiť alebo zneškodniť akýkoľvek škodlivý organizmus akýmkoľvek iným spôsobom ako len fyzikálnym alebo mechanickým.

Na trh môžu byť uvádzané len autorizované biocídne výrobky, ktoré sú účinné a predstavujú minimálne riziko pre ľudí, zvieratá a životné prostredie.

Hospodárske subjekty sprístupňujúce BV na trhu EÚ sú zodpovedné za ich označovanie. Prvky označenia musia byť zobrazené jasne, nezmazateľne a nemali by byť zavádzajúce.

Reklama na BV musí obsahovať upozornenia na bezpečné používanie a nesmie zľahčovať ich nebezpečnosť. Tieto informácie by mali byť jasne čitateľné.

BV nesmie byť sprístupnený na trhu, ak dodávateľ látky alebo dodávateľ výrobku nie je uvedený v zozname príslušných účinných látok a dodávateľov.

Predmetom kontroly boli rôzne druhy BV určených v ponuke pre spotrebiteľa.

Cieľom kontroly bolo vyselektovať z trhu BV, ktoré obsahujú nelegálnu účinnú látku/účinné látky, nie sú povolené, nemajú dodržané termíny na legálne sprístupňovanie na trhu, nie sú vôbec alebo nie sú správne klasifikované, označované a balené, nemajú dodržané požiadavky na reklamu a propagáciu, a nemajú evidovaných dodávateľov.

Výsledky kontroly

Inšpektori SOI v rámci kontrolnej akcie vykonali **44 kontrol** u 44 hospodárskych subjektov. Všetky kontrolované hospodárske subjekty predložili potrebné doklady k oprávneniu na podnikanie v súlade s požiadavkami na predmetnú podnikateľskú činnosť.

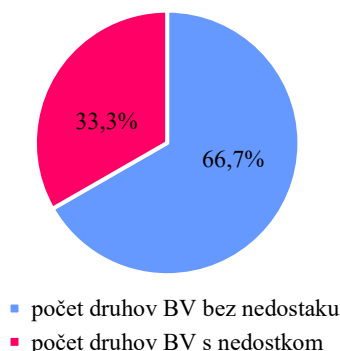
Prekontrolovaných bolo **75 druhov BV**, z toho u **25* druhov boli zistené nedostatky v legálnom sprístupňovaní na slovenský trh**, čo predstavuje **33,3%** (graf 1).

Z celkového počtu BV, u ktorých sa zistili nedostatky, boli zistené 4 druhy BV u výrobcu, 2 u dovozcu, 4 u distribútorov a 15 u predávajúcich (graf 2).

*Poznámka: * 2 rovnaké druhy BV boli náhodne kontrolované u 2 rôznych hospodárskych subjektov (dovozca a predajca; tie nie sú zarátane v celkovom počte).*

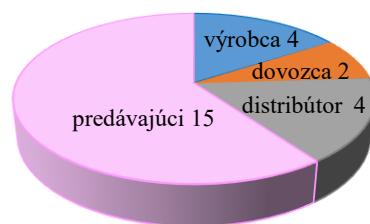
Graf 1

percentuálne zobrazenie nedostatku

Graf 2

počet hospod. subjektov, u ktorých sa zistili nedostatky BV

Autorizácia

BV sa nesmie uvádzať na trh, pokiaľ nebol autorizovaný. Cieľom je zabezpečiť, aby biocídne výrobky na trhu boli bezpečné.

Z celkového množstva skontrolovaných druhov BV bolo **17 druhov** uvedených na slovenský trh **v rozpore s autorizačnými/registračnými požiadavkami (22,7 %)**.

BV so zakázanými účinnými látkami

Žiadne BV uvádzané na trh nesmú obsahovať účinnú látku/účinné látky, na ktoré sa vzťahuje zákaz uvádzania na trh, alebo ktoré nebudú hodnotené. Počas kontrolnej akcie bol zistený **1 druh BV s obsahom neschválenej účinnej látky**. Tieto výrobky patrili do skupiny dezinfekčné prostriedky a algidy, ktoré nie sú určené na priamu aplikáciu na ľudí alebo zvieratá.

Dodržiavanie lehôt

Kontrolou nebol zistený v predaji BV po lehote, ktorá je stanovená na ich dopredaj.

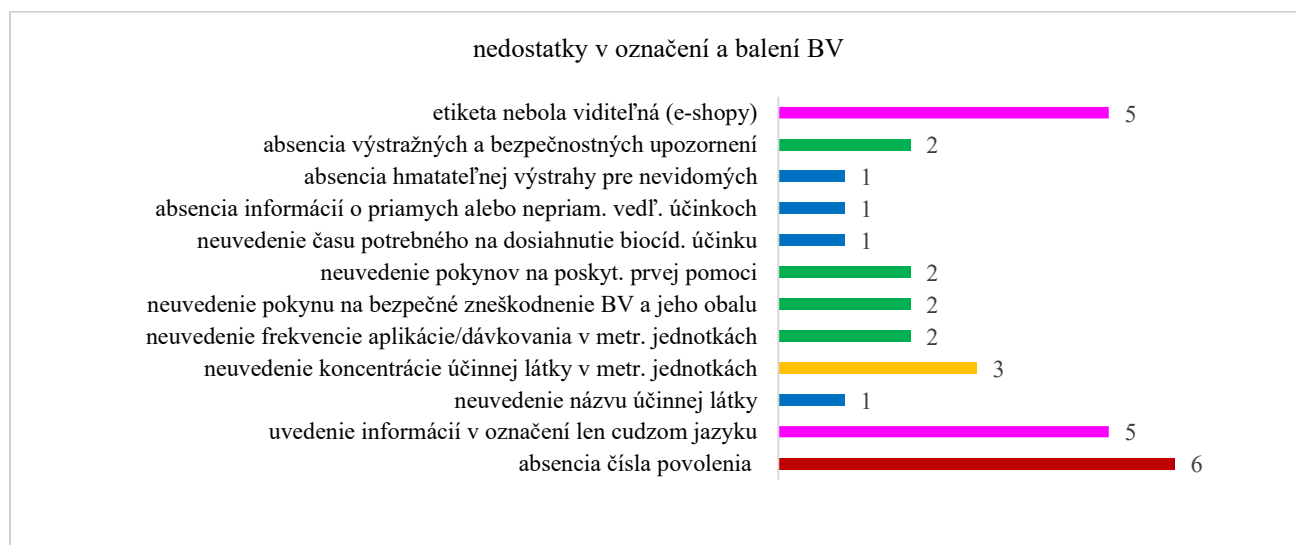
Označovanie a balenie

Všetky dôležité informácie uvedené na etikete BV musia byť označené jasne, čitateľne a trvalo. Etiketa musí obsahovať všetky povinné informácie vrátane návodu na použitie, rizík a bezpečnostných pokynov. Informácie v označovaní nesmú zavádzať spotrebiteľa a musia byť v štátnom jazyku.

Obal BV musí byť pevný, bezpečný a vhodný na bežné používanie. BV musia byť balené tak, aby zabránili úniku obsahu a minimalizovali riziko pre zdravie ľudí, zvierat a životné prostredie. Obal nesmie mať tvar ani podobu, ktoré by mohli spotrebiteľov viesť do omylu (napr. podobnú úpravu alebo tvar, aké sa používajú pre potraviny, krmivá pre zvieratá, kozmetické výrobky alebo lieky).

U 18 druhov BV* (24 %) boli zistené nedostatky v označovaní a balení. Až 6 druhov BV nemalo na etikete uvedené číslo povolenia. V 5 prípadoch bola etiketa slabo viditeľná/nebola jasne čitateľná (v ponuke na internetových obchodoch), a u 5 druhov BV neboli uvedené informácie v kodifikovanej forme štátneho jazyka. Kontrolou tých BV, ktoré obsahovali chemické látky/zmesi klasifikované ako nebezpečné, sa zistili nedostatky u 2 druhov BV, ktoré spočívali v chýbajúcom označení nebezpečenstva formou výstražných a bezpečnostných upozornení. V 1 prípade chýbala hmatateľná výstraha nebezpečenstva pre nevidomých a ľudí s poruchou zraku. Ďalšie nedostatky sú uvedené v grafe 3.

Graf 3

Pozitívne je zistenie, že v rámci kontroly nebol nájdený BV, ktorého podoba/úprava bola zameniteľná napríklad s potravinami alebo krmivami.

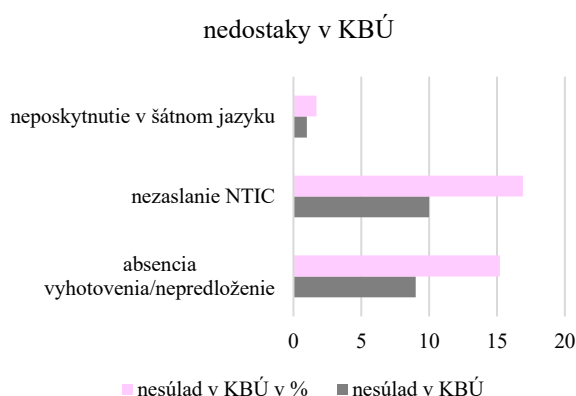
**Poznámka:*

U viacerých druhov BV bol zistený viac ako 1 nedostatok v označovaní.

Karta bezpečnostných údajov

Povinnosť mať vypracovanú kartu bezpečnostných údajov (ďalej len KBÚ) musela byť splnená u 59 druhov BV. Celkom 13 druhov BV (**22%**) malo kontrolou preukázané **nesúladne splnenie zákonných požiadaviek na KBÚ**, graf 4.

Graf 4

Nedostatky spočívali v jej úplnej absencii vypracovania, alebo nepredloženia inšpektorom počas kontroly (5,2%). Ďalšia povinnosť, ktorá nebola splnená v 16,9% prípadoch spočívala v nezaslaní KBÚ Národnému toxikologickému informačnému centru (ďalej len „NTIC“).

U 1 kontrolovaného BV nebola KBÚ vypracovaná v slovenskom jazyku.

Správnosť klasifikácie zmesí bola inšpektormi prekontrolovaná v každom prípade. Nesprávna výsledná klasifikácia počas kontrolnej akcie nebola zistená.

Propagácia a reklama

Reklama na BV by mala vždy obsahovať informácie na bezpečné používanie, ktoré musia byť jasne čitateľné. V reklamách sa nesmú používať tvrdenia, ktoré vedú k podceňovaniu rizík BV.

Z prekontrolovaných propagačných materiálov u 71 druhov BV na internetových stránkach a na reklamných letákoch bolo zistené v 12 prípadoch (**16,9%**) **chýbajúce upozornenia** v podobe povinných viet: „*Používajte biocídy bezpečným spôsobom.*“

„*Pred použitím si vždy prečítajte etiketu a informácie o výrobku.*“

U 4 druhov BV kontroly reklamy neboli relevantné, nakoľko BV nebol prezentovaný v kontrolovanej prevádzkovej jednotke formou propagácie.

BV s obsahom chemických látok/zmesí klasifikovaných ako nebezpečné musia mať v propagácii a reklame uvedené **informácie o nebezpečnosti** formou výstražných upozornení. Splnenie týchto požiadaviek **absentovalo** u 3 druhov BV (**5,1%**).

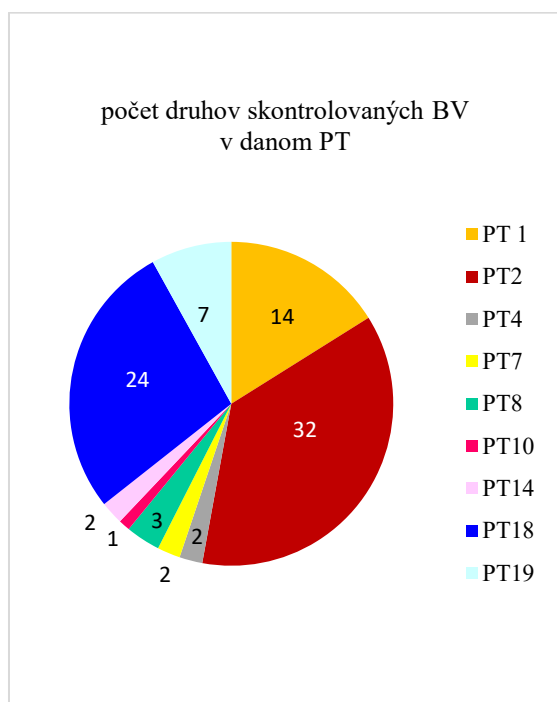
Podmienky predaja

Počas kontrolnej akcie neboli inšpektormi zistené žiadne porušenia podmienok predaja BV, ktoré by obsahovali chemikálie klasifikované ako karcinogénne, mutagénne, alebo reprodukčne toxické kategórie 1A alebo 1B, ktoré nemôžu byť predávané širokej verejnosti.

Produktové typy

Kontrolované BV často patrili k viac ako jednému typu výrobku. Počet skontrolovaných druhov BV v danom type je uvedený v grafe 5.

Graf 5

Prevažnú časť prekontrolovaných BV tvorili dezinfekčné prostriedky a algicidy, ktoré nie sú určené na priamu aplikáciu na ľudí alebo zvieratá 36,8 % (PT2).

Druhým najpočetnejšie kontrolovaným PT boli insekticidy, akaricidy a výrobky na ochranu proti iným článkonožcom 27,6% (PT18).

Tretím najpočetnejšie zastúpeným produktovým typom boli dezinfekčné prostriedky určené na osobnú hygienu človeka 16,1% (PT1).

Ďalej boli kontrolované BV:

PT4 - oblasť potravín a krmív,

PT7 - prostriedky na konzerváciu povlakov,

PT8 - prostriedky na konzerváciu dreva,

PT10 - konzervačné prostr. na staveb. materiály,

PT14 - rodenticidy,

PT19 - repelenty a aktraktanty.

Dodávatelia účinných látok

Tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, dodávatelia BV alebo účinnej látky kontrolovaných BV boli uvedení na zozname dodávateľov vedeného Európskou chemickou agentúrou.

Záver

Kontrola sa zameriavala na preverenie, či hospodárske subjekty sprístupňujúce BV na slovenský trh majú splnené zákonné požiadavky ustanovené v biocídnom zákone, t.j. či splnili všetky legislatívne pravidlá týkajúce sa povolenia, správneho označovania a balenia, reklamy a iných povinností pred ich uvedením na trh. Kontroly boli vykonané u 44 hospodárskych subjektov. Bolo prekontrolovaných 75 druhov BV, z toho u 25 druhov boli zistené nedostatky, čo predstavuje 33,3 %. Percentuálne znázornenie zistených nedostatkov je uvedený v grafe 7.

Na slovenský trh bolo v rozpore s autorizačnými/registračnými požiadavkami uvedených 22,7 % BV. Alarmujúce je zistenie, že napriek vykonaným kontrolám v predchádzajúcich rokoch, tento rok inšpektori našli v ponuke pre spotrebiteľa 1 druh BV s obsahom neschválenej biocídnej účinnej látky (1,3%).

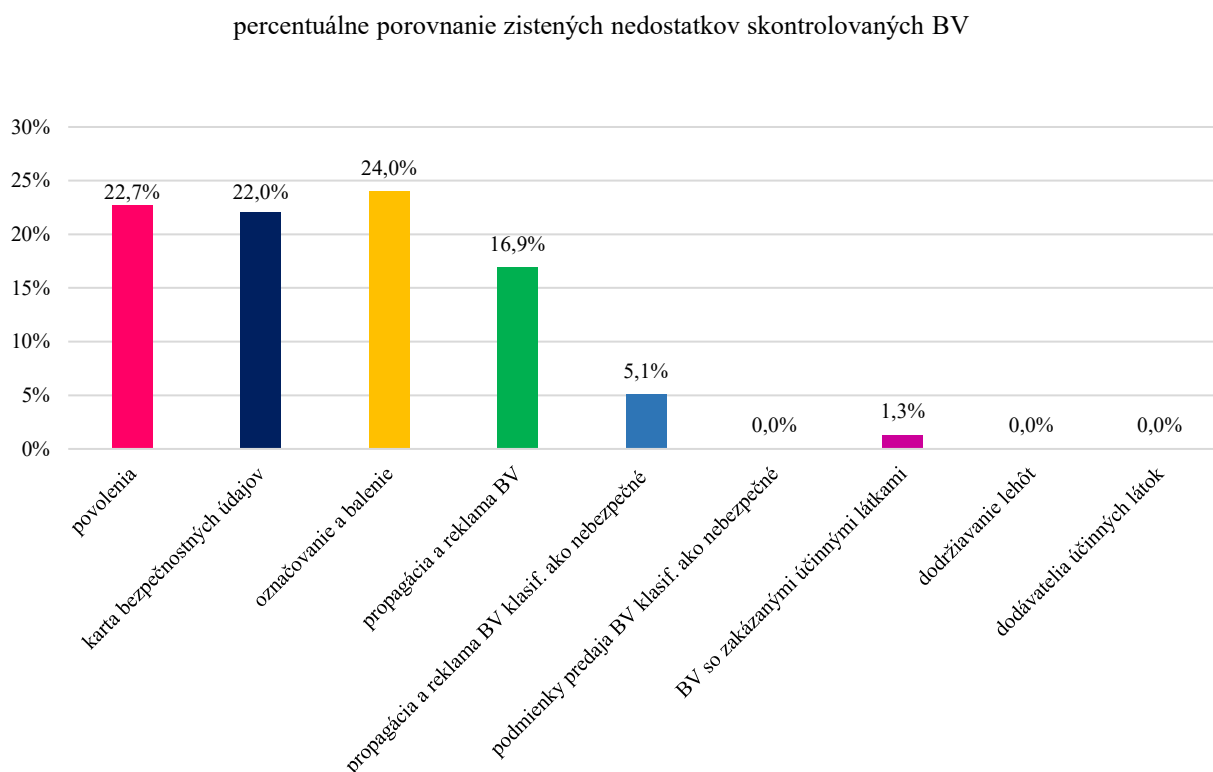
Kontrolou označovania bol zistený 24% nedostatok pri uvádzaní potrebných informácií o BV, ktoré sú dôležité pre bezpečné používanie. Najviac sa opakovalo porušenie spočívajúce v neuvedení čísla povolenia na etikete, čo vo viacerých prípadoch súviselo s nesplnením si autorizačných/registračných povinností. Závažné nedostatky, ktoré by mohli ohroziť zdravie ľudí boli prípady, keď neboli na etikete uvedené výstražné a bezpečnostné upozornenia, alebo informácie neboli čitateľné, alebo boli uvedené len v cudzom jazyku a tým bolo spotrebiteľovi znemožnené vyhodnotenie nebezpečnosti.

Kontrola KBÚ odhalila viaceré závažné nedostatky u 22% skontrolovaných KBÚ, najmä ak neboli vôbec vypracované, a/alebo neboli zaslaná NTIC. U tých BV, kde boli KBÚ preložené, nebola zistená nesprávna klasifikácia zmesi.

Pomerne často opakujúci sa zistený nedostatok spočíval v nesplnení požiadaviek na propagáciu a reklamu (16,9%), kde absentovalo uvedenie povinných viet. Internetové stránky nemali uvedené povinné výstražné upozornenia u 5,1% druhov BV.

V rámci kontrolnej akcie boli najpočetnejšie kontrolované dezinfekčné prostriedky a algicídy, ktoré nie sú určené na priamu aplikáciu na ľudí alebo zvieratá. Druhým pomerne často kontrolovaným druhom BV boli insekticídy, akaricídy a výrobky na ochranu proti iným článkonožcom, a tretím dezinfekčné prostriedky určené na osobnú hygienu človeka.

Graf 7

Výsledky z kontrolnej akcie opäť potvrdili skutočnosť, že viaceré hospodárske subjekty nemajú dostatočné vedomosti súvisiacich s plnením si ich povinností pri sprístupňovaní BV, preto SOI bude aj naďalej vykonávať proaktívne a reaktívne kontroly legálnosti sprístupňovania BV na slovenský trh.

Opatrenia

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach boli spísané inšpekčné záznamy.

Hospodárskym subjektom, u ktorých boli zistené nedostatky, bolo umožnené prijať nápravné opatrenie podľa nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov v platnom znení.

Dotknutými kontrolovanými subjektami bolo prijatých 15 nápravných opatrení na viac ako 6754 kusov BV v hodnote vyššej ako 37 617 €*.

Na 2 druhy BV boli uložené 2 povinné nápravné opatrenia podľa zákona č. 319/2013 Z. z. spočívajúce v zákaze sprístupňovania BV do vykonania nápravy súčasne bolo začaté správne konanie voči dotknutým hospodárskym subjektom vo veci vyvodenia postihu. Súčasťou takýchto opatrení bolo aj informovanie odberateľov takýchto BV, a informovanie spotrebiteľskej verejnosti.

Podobne, aj u ďalších BV, u ktorých boli zistené porušenia, boli inšpektorátmi SOI začaté správne konania vo veci vyvodenia postihu voči dotknutým hospodárskym subjektom. Na 1 druh BV už bola uložená pokuta vo výške 1700€.

Poznámka:

**Celkový počet kusov a celkovú hodnotu nebolo možné presne vyčíslit', nakoľko boli zistené nedostatky v reklame BV v ponuke pre spotrebiteľa aj prostredníctvom internetových obchodov, prípadne obchodníci si nevedeli zoznam odberateľov.*